

મહારાજા કેશરીસિંહ
ને રાણી લીલાવંતી
ગાયનરૂપી નાટક.

૪૬૮૪

છપાવી પ્રગટ કરનાર

નારણજી વિ. જાદવજી બેશી.

રાણાકુંડોરણા (કાઠિયાવાડ)

સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા આઠ પ્રમાણે

૨૭૪૨ કરાવ્યું છે.

અમદાવાદ

ધીકાંટ યુનિયન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં છાપ્યું.

સંવત ૧૮૪૭.

સને ૧૮૬૧.

કીંમત ૨ આના.

અર્પણપત્ર.

શુભેચ્છક મુરખી કલ્યાણજી બેહુચર
મેઘાણી જેતપુર (કાઠીઆવાડ) તાલુકા
રકુલ સ્થે. આ. માસ્તર સાહેબ.

મુરખીવટથી આપે મારા વિદ્યોતેજક શુભ કાર્યમાં
અહર્નિશ જે અતીઉમદા ફરજ બજાવીછે તેના તથા મારા
પરના નિર્મળ પ્યારની યાદગીરીમાં આ લઘુ પસ્તક
આપને પ્રેમપુર્વક અર્પણ કરછું તે માન્ય કરશોછ.

હું છું

આપનો આગ્રાધીન
નારણજી વિ. ભટ્ટવજી બેશી.

મહારાજા કેશરીસિંહ ને રાણી લીલાવંતી ગાયન રૂપી નાટક.

ધશ્વર સ્તુતી.

રાગ કલ્યાણ.

નમું કૃપાળુ ધરા, નામી તુંજને શીશ;
કેશરીસિંહ નાટક બજવવા, ઇચ્છા પુરો જગદીશ. ટેક.
અખીલ બ્રહ્માંડ વિષે, તુજ મહીમાય;
શુનીવર મુની નારદ, ગુણ તુજ ગાય. નમું
નનૂ. કરે નાથ નિરંજન, પુરો મન આશ;
જળ, થળ, ભુતળ, આકાશ, સર્વે તુજ વાસ. નમું
દુઃખ હરો દરિદ્ર હરો, આપો સુમતિ;
વરણુવ તુંજવરણુવા, ન પહોંચે મુજ મતી. નમું
કરો કરણા અંતરજામી, વિનતિ ઉર ધાર;
કેશરીસિંહ નાટક રંગભૂમિપર, બજવે તુજ બાળ. નમું
વિદ્ર હરો સહાય કરો, કરણા કરી કીરનાર;
દાશ નારણુની રહેમ લાવી, અર્જ દીક્ષમાં ધાર. નમું
ટોટક છંદ.

જય નાથ નિરંજન નામ અજે, અજ શંકર નારદ ઈંદ્ર બજે,
કમળાપતિ શ્રીપતિ પાય પડે, શરણાંગત દાસ વિનતિ કરે;
જન્મના યહ ખેલ ઉમેદ મને, શુભ આશીશ દો, દીન નારણુને.

અંક ૧ લો.

પ્રવેશ ૧ લો.

લીલાવંતી—

બંનઝારા.

પ્રભુ સ્વામિ સદ્ગુણી આપો, મુજ મન પરિતાપો કાપો.
શેહેર મધુરી મણિજેવું, તમ કને શરમ તણ કહેવું;
લાંના ભુપ સુત પતિ થાપો, પ્રભુ સ્વામિ સદ્ગુણી આપો;
છે ધિરજસિંહ સુત કામ, જેનું દેશરીસિંહ છે નામ;
ગુણી જશગુણરૂપ અમાપો, પ્રભુ સ્વામિ સદ્ગુણી આપો.
મેં લખી હતી સમસ્યા તેને, તે પુરી કીધી છે એણે;
તે પતિ દઈ ટાળો બળાપો, પ્રભુ સ્વામિ સદ્ગુણી આપો.

રાગ ઇંદ્રિસલા.

અરે માહારી વાલી શુભ, મનનો વિચાર;
મન ઇચ્છેલ પતિ મળે તો, વરવા છું તૈયાર.

દાશી—

રાગ ઉપરનો.

એ પ્રમાણે બાઈ સાહેબ, પીતા નવ કરે;
તાર પછે કેમ બને, કહો મુંને ખરે;
આપ પીતા મરજીપે, બીજે જો દીએ;
આપના વિચારપર લક્ષ, નવ લીએ.

લીલાવંતી—

રાગ ઉપરનો.

મહે તો બેની મુજ, મન ધાર્યું નકી;

ધ્યાન ધરશું ઈશ્વરનું, આ દેહ થકી.
 ઇશ્વર બેલી સર્વનો નોધારાનો આધાર;
 તેહને ભજીશું બેની, રાખી અંતર પ્યાર.

સોરઠી ગજલ.

(અરે તાત તું થઈને અરે.)

આશ પુરો ઉમીયા પતિ ઇશરે, અબજાને તુંજ આધારરે;
 અહનીશ આપના દર્શનથી, મુજ દીલમાં રહે પ્યારરે. આશ૦
 કૈલાશપતિ તમને નમું હું, અતિ ઉમંગે;
 શક્તિ આપજો સંકટ હરી, વિપરીત પ્રસંગે. આશ૦
 જક્તી તમારી આપજો, મુને સ્થિર કરીને યાપજો;
 અંતરનું દુઃખ કાપજો, શરણે સદાય રાખજો. આશ૦

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ લો.

(મહારાજ ધિરાજસિંહને ગમગીન થયેલા જોઈ ખુદ્દિસાગર પુછેછે. તેનો પ્રત્યુત્તર મહારાજ શ્રી આપે છે.)

ધિરાજસિંહ— (અરે લાલદેવ) એ રાગ.

મુણી ખુદ્દિસાગર, મારા પ્રધાન;
 તમેથી નથી કાંઈ, જાનું નિદાન;
 યેમો મુત કશરીસિંહ વડો,

વરાવોના વિચાર, કરતાં લડ્યો.
 માયું કર્યું ઉત્તમ, કુળના રાએ.
 કહ્યું હતું મેં પણ તેને હા, એ,
 પણ ન માન્યું કહે વળી એમ;
 વરૂં તો લીલાવંતીને વરૂં નેમ,
 એ છે નીચ કુળ ભુપાળની બાળ;
 તેથી બણેલી કેમ બને વેવીશાળ,
 માટે માયું જે મોકલનાર,
 તેને ત્યાં વરાવી દેવો કુમાર.

બુદ્ધિસાગર—

રાગ ઉપરનો.

બહુ સારું હુકમ જે શીરતાળ,
 લખીપત્ર એ સર્વે કરે કાળ.

પ્રવેશ ૨ જો.

સિપાઈ—અરે રાજજી તુંમકુ બોલતેહે સખ,
 ઇલાં આયા સો કીયા હે સખખ;
 કયું ઉઘસીમેં બેઠે હો બેદામ,
 બુલાતાહે બાપુ તુમેરા હે કામ;
 બુલાતા હે બાપુ બોહોત કરતે યાદ;
 યાં આયાહો સો કયાહે ફીસાદ.
 એસા કબી કામ ન કરના કુર,
 બોલાતાહે બાપુ આપકુ હુકુર.

કેશરીસિંહ—

રાગ ઉપરનો.

નહી મારે કામ કાંઈ, બાપુ પાસ;
જા અહીંથી છોડી, તેડવાની આશ.

પ્રવેશ ૩ જો.

સિપાઈ—ખુદાવિંદ મહારાજ, કરંધું સલામ,
હજુરકી હાજર, રહે સદા કામ;
શુની અપના હુકમ, ગયા હમને સખ,
ફીરતા ફીરતા ગયા, બગીચામેં જખ.
ત્યાં કેશરીસિંહજીકુ દેખા મેને,
દીલમે મનમંગ હયે મે ચેને.

પ્રવેશ ૪ થો.

ધિરજસિંહ —

રાગ ઉપરનો.

અરે ખેટા એ શું ધાર્યું આ કામ,
મમ જીવનપ્રાણ, કરે છે શું આમ;
તુજ વિના સડી પણ રહે ન ચેન;
મોજ શાખમાં રહો જ્યોઈ કરે નેન.
શું છે તારા દીલમાં કહે તું મુને;
કમ અહીં એકલા દેહ દમે.
કોણે દુભાવ્યો કહે મારા તન;
શા કારણ તાર ઉદાસી છે મન,

કેશરીસિંહ—

રાગ ઉપરનો.

બાપુએ મુને વિગુણ, ત્રીયા સંગ;
 વરાપા વિચર કીધો આ પ્રસંગ.
 સદ્ગુણ, સુ વિદ્યા, સુશીલ સુરૂપ;
 ઉત્તમ કુળ એ જાણે નહીં ભુપ.
 હવે હું ન આવીશ, ઘેર ભુપાળ;
 હુંતો જઈશ, મુસાફરી હાલ.

અંક ૩ જો.

પ્રવેશ ૧ લો.

(લીલાવંતી વસંતની બહાર વરણવે છે) તે કેશરીસિંહ ગુપ્ત રીતે સાંભરે છે.

(જોડી તમે ન જોઈ માડી) એ રાગ.

લીલાવંતી—જુઓ સખી સુંદર આરામ, જુઓ સખી સુંદર આરામ;

માનસરોવર, જોખન જલતું, હંસગતિ અભિધામ.

ગુલાબી ફુલ રહ્યાં જમી, ગુલાબી ફુલ રહ્યાં જમી.

ભમર કરે ગુંગર, સુગંધી થકી મોહ પામી.

મોગરે કલી ધણી કાચી, મોગરે કલી ધણી કાચી;

અંબ વૃક્ષ જામ ફુલી ને, વલગી રહી રાચી.

પોપટ મેનાના રાગે, પોપટ મેનાના રાગે;

કાપલડીનો શબ્દ મધુરો, અનંગ ઉર જાગે.

કેશરીસિંહ—(ખુશ રહો સનમજા મેરા) એ રાગ.

ઓ ગુલાબ કેરા છોડ, કુદ્યો તું બાગે;
ફરતા બહુ ચોકી માટ, રક્ષક તુજ આગે.
શુભ ગુણ સુગંધી થકી લલચાએ મનકું;
પણ હાથ નથી ઉપાય, તપેછે તનકું.

લીલાવંતી— રાગ ઉપરનો.

ઓ ભમર ભોગી આ કમળ ખીલેલું તારું;
નથી અન્ય ભમરને, કદી સ્પર્શ કરનારું.
ગુણ ગ્રાહક ગ્રાહક વાસ તણો તું દીઠો;
તુજ સંગમ લાગે દુધ, સાકરથી મીઠો.

પ્રવેશ ૨ જો.

(અરે જોગન હો) એ રાગ.

ચંદુલાલ—પ્રીય મીત્ર દીલ કેમ ઉદાશી અરે;

શા કારણે આજે ઉદાશી ફરે.

કેશરીસિંહ—પ્રીય મીત્ર કહું સાચી વાત;

ખરે અપ્સરા દેખી સાક્ષાત.

જોતા મુખ દીલ તે ઉદાસ કરે;

ત્રીયાનો વિયોગ તે દીલને હરે.

કેશરીસિંહ—(તુજે હો શોખ મીલનેકા) એ રાગ.

દેખી મેને નારી એસી, ઇંદ્ર ભુવનની પરી જેસી;

ભામની જાણે ઉદ્યો બાણ, જોતાં લાગે મોહનાં બાણ.

ચાલ એની ગજ જેસી, દેખી મેને નારી એસી;
 ગુલાબી ગાલ ગોરા એના, હોઠ પ્રવાલા જેવા તેના.
 આંખ તો હીરણુ જેસી, દેખી મેને નારી એસી;
 અસાડમાં અંધારી જામની, તેમાં જ્યુકે જેવી દામની.
 મુખનું તેજ તે જેસી, દેખી મેને નારી એસી;
 જોયા મેને દેશ ધણા નિશાળ, ખરે એકજ લીલાવંતી નાર.
 કામદેવની પ્રીયા જેસી, દેખી મેને નારી એસી.

પ્રવેશ ૩ જે.

લીલાવંતી—

રાગ માઠ દારૂડી.

માઈ દીલ અતી અકળાયરે, પ્રીતમ વિયોગથી.
 પ્રીતમ સંભારે દાશીને, દયા લાવી લગાર;
 આપ વિયોગે ઝુરી મરૂંધું, અંગે ઝરે અંગાર.
 રજની શોભે ચંદ્રથી, ત્રીયા શોભે પતિ પાસ;
 વેગે વાલમ આવી મળે, પુરણ કરવા આશ.
 પ્રીતમ વિયોગે પ્યારી સખી, દીલ રહે ન સ્થિર;
 રાત દિન રટના કરતા, સુકાવછે શરીર.

પ્રવેશ ૪ થો.

કેશરીસિંહ—ગજલ (નથી વાંક પુજ પ્રીયા) એ રામ.

પત્ર તમારે પ્યારી વંચીને પુણી યસો;
 પુજ ઉપાસને મારે હું અધીરો યસો.

કરવા મુલાકાત પ્રીયા નકી ધારજો;
શીવ દેવલ ભણી તમે કાલે આવજો.

પ્રવેશ પ મો.

વેરાડી જોગીયો.

ચંદ્રવદની સુંદોર કારણે, સમરૂં જોડીને હાથ;
મેળવ પ્યારી પદ્મમણી, એ આશા પુરો દીનનાથ.
દેખત દીલ મોહીત પામે, મળવા આતુર થાય;
જેવી પ્રીત ચક્રારની, ચક્રાર ચંદ્રને ચહાય.
અગણીત રૂપ, અનુપ, એતું, મોહની મોહ બાણ;
મળવા એ ત્રીયા કારણે, ભલે જાય આ પ્રાણ.

કેશરીસિંહ—(તુજે હું શોખ મીલનેકા) એ રાગ.

જગતના નાથ પ્રભુ પ્યારા, સહાયથા દાસને તારા;
મેળવ તુ પ્રાણપ્રીયા માહારી, જોનો વિયોગ દુઃખીઆરી.
લીલાવંતી વિયોગ દુઃખ ભારી, તેથી તું લે ઉગારી.
આભારી હું પ્રભુ તારા આણે મુજ દુઃખના આરા.

સોરઠની ગજલ.

મૃગલોચનીને માણ્યો નહીં, જન્મ વૃથા તે જનનો;
લીધું ન સુખ સંસારનું, નવ પુર્યો કોડ મનનો. મૃગ.

રાગ બનઝોરો.

પ્યારી પ્રીત લાગી દીલદારી, દે પ્રીતનું પાન પ્રીયા મારી.
વદન ચંદ્ર સરીખું તારું, જોઈ દીલ રહ્યું મોહી મારું.

જ્યારે તુજને મેં નિહાળી, દે પ્રીતનું પાન પ્રીયા મારી.
 તુજ કારણ હું પ્રીયા આવ્યો, બેઈ છત્તીને અતિ લાભાંગા;
 જરા વિચારી હૃદય મોઝારી, દે પ્રીતનું પાન પ્રીયા મારી.
 છત્તી યાદ રહે પ્રીયા નારી, તેથી સ્થિર રહે ન મતિ મારી;
 તુજ ધાવ લાગ્યો દીવભારી, દે પ્રીતનું પાન પ્રીયા મારી.
 મુજ દિલની કીધી હાણુ, તેં મારી કટાક્ષ બાણુ;
 હું ચાહુંછું તુજને પ્યારી, દે પ્રીતનું પાન પ્રીયા મારી.
 આ ઇશ્વરે મેળવી તુજને, તેથી હામ રહેછે મુજને;
 જઈ તત્પર કરો તૈયારી, દે પ્રીતનું પાન પ્રીયા મારી.
 તુજ વિયોગે ધિક્ક કરવું, મેં નિશ્ચે કીધું તેથી ગરવું;
 તુજ વિયોગનું દુઃખ ભારી, દે પ્રીતનું પાન પ્રીયા મારી.
 વરવાનું પચન દે મુજને, નહીં તો દેહ અપું તુજને;
 મારી મુજ કલેજે કટારી, દે પ્રીતનું પાન પ્રીયા મારી.

લીલાવંતી—

આશાગોડી.

વિનંતિ મુજો દીવદારી, પ્યારા પતિ વિનંતિ શુભો દીવદારી;
 આપણો પ્યાર અરસપરસ છે, તે પુર્ણ કરે શ્રીમોરારી. પ્યારાં
 પતંગને જેમ દીપક સંગે, મીન, જળ, સાથે યારી. પ્યારાં
 ચંદ્ર વિયોગે ચક્રોર અધુ, તમ વિયોગે હું દુઃખીઆરી. પ્યારાં
 અવર પુરપ મારે બ્રાતને તાત છે, નિશ્ચે માતો આવારી. પ્યારાં
 પ્યારા પતિ સોચ નહીં કરશો, ખરી પ્રતિજ્ઞા મારી. પ્યારાં

કેશરીસિંહ—

સોરઠની ગજલ.

મળવા પ્રીયા તુજ કારજ, આ શીર તે કુરબાન છે;
 સગલોટની તુજ વિયોગ તે, ઘવનર મોત સમાન છે.

પ્રવેશ ૭ મો.

હાંલાવંતી—

રાગ ઇંદ્રસલા.

એજે મારે પ્યારે પતિ, એછે મારે પ્રાણ;
 મન માંડે તેથી મોહ્યું, એ છે જીવન પ્રાણ.
 મનોહર છે મુખ એતું, જેવો સુરજ બાણ;
 ચિત્ત માંડે ચોરી લીધું, મારી કટાક્ષ બાણ.
 કંઠે મોતી જગમગે, હીસે સુંદર શ્યામ;
 આંતરનો અલખેલા, ચાવે મુખથી પાન.

પ્રવેશ ૮ મો.

ચંપકસિંહ— (અરે કોન હે તું) એ રાગ.

જેશી મહારાજ કંઈછું પ્રણામ,
 પડયું આજ એક તમારું કામ;
 આપની પુત્રી લીલાવંતી સાર,
 તે તણાં શુભ લક્ષ કરવા નિરધાર.

જાંડુલદે—

રાગ ઉપરનો.

અરે રાગજી કહુંછું સાચી વાત,
 મુજ જેશમાં આવ્યું ખરેખાત;
 વૈશાકની ખારશ, સુકલપક્ષ સાર;
 અતિ શુભ લક્ષ, આવેછે તેવાર.
 જેમા જેશ ઉપર, લક્ષ લહો;
 તો વૈશાક માસના લક્ષ કરો.

પ્રવેશ ૯ મો.

લીલાવંતી—

રાગ રાસડો.

સખી આનંદનો દિન, દીસે રૂડો આગેરે;
 મુજ મન અતિ હરખાય, પીયુ મળવા કાળેરે.
 વર્ષ વિલા ન્યારે સોળ, પીયુ આજ પામીરે;
 અતિ રૂપવંત ગુણુ ભંડાર, નહીં કાંઈ ખામીરે.

રાગ ખિહાગ—તાલ લાવણી.

દર્પણુ તું વહેલી લાવ, અતિ કમંગે;
 લાવો મારા સણુગાર, ધરું હું અંગે. ૧
 વેણી વામુગી તાગ, શેથો શીર ભરું;
 વારવાર મોતીનાહાર, હર્ષથી ધરું. ૨
 હું ધરું કર્ણની માંહી, શ્રોણુ ઝાઝ સારી;
 લાવો લટકાળા કાંપ, મોતીના ભારી. ૩
 અંજન આંખનું લાવ, વહેલી તું દાશી;
 મળવા સ્વામીની સાથ, ઘણી હું ખાશી. ૪
 પહેરું મોતી તણા હાર, કનકના સારા;
 ખાણુઅંધ, કંકણુ અતિ, મુને જરૂ પ્યારા. ૫
 ધુધરા, ગંઠોડા લાવ, પાયમાં પહેરું;
 આણુપણુ વહેલું લાવ, આંગળી કેરું. ૬
 મેં સખ્યા સોળ શણુગાર, તપે તન ભારી;
 વેગે વહેલી લાવ, ઓળી ને સાડી. ૭
 આણુપણુ શોભે અંગ, ચંદની જામી;
 મારી પુરણુ પહેંચી આશ, નહીં કાંઈ ખામી. ૮

પ્રવેશ ૧૦ મો.

ગજલ (ધરસેં યા કોન ખુદા) એ રાગ.

કેશરીસિંહ—મન મગ્ન, યમોદું, પ્રીયા તુજ દર્શનથી
 ઉમંગ પુરો આજે, યમો ધણા હર્ષથી.
 તુજને દેખી તેથી, એન મુને ના યતું;
 તુજ મેળાપ થયા, મન બહુ જતું.
 તુજ વિયોગ દુઃખ, પ્યારી મેં અતિ સહું;
 આજે તુજ દર્શનથી, સર્વેરે જતું રહું.

લીલાવંતી—ખરા અંતકરણથી, ઇશનો આભાર માનુંદું.
 અતિ ઉમંગથી તુજને, પ્યારા પામી હું.
 તેથી આનંદ અતિ, પ્યારા મુને આજ આ;
 આત્મે બને મળી કરીએ, ઇશ્વર પ્રાર્થના.

(છનગારી તારે ઓઢણે મેવાડો) એ રાગ.

બંને મળી ઇશ્વર સ્તુતિ.

જોડી હાથ નામીયે શીશરે, દીન બંધુ તુજને. ટેક.

ગતિ તારી અતિ ન્યારી, કળી નવ શકાય;
 વરણુવ તારો વિકૃત્તા, મુખે કહો નવ જાયરે. જોડી.

બક્તિ કરે ધ્યાન ધરે, રાખો રહ્યા માંય;
 અંતરજામી આવી કરે, ઇચ્છા પુરણુ સાંચરે. જોડી.

સર્વ વ્યાપક ચૈતન્ય તારું, વર્ણવ કયો નવ જાય;
 મુજ અલ્પ શક્તિ થકી, તુજ ગુણ નવ ગણાયરે. જોડી.

મેળવાં પ્રીતમ પ્યારીને, લાવી હૃદયમાં મહેર;

તું પ્રતાપે કૃપાણુ ઈશ સદા સુખની લહેરરે. જોડી.

અંક ૪ થો.

પ્રવેશ ૧ લો.

રાગ ખિહાગની ગઝલ. (ઇંદ્ર સલામાં ગવાતી.)

કેશરીસિંહ—શાણા સચીવ કહું કાંજ, ચિત્તમાં ધરો;
રાજ્ય કારબાર તણી, રીત ઝાંચરો.
વાર્ષિક ઉપજ આવક, શું છે રાજમાં;
કુટલો જીવક ખર્ચ, સર્વ, કાજમાં.
વિગતે શું વાત સર્વે, મુજને કહો;
ધર્મ ન્યાય, નીતિપર, લક્ષરે લહો.

શુદ્ધિસાગર—નેક ન્યાય નામદાર, મધુપુરી ધણી;
રાજ્ય કાજનો હેવાલ, સુણો આપ ગુણી.
વાર્ષિક ઉપજ આવક, છે લાખ બાર;
સાત લાખ જીવક ખર્ચ, રાજ્યની મોઝાર.
બાકી રહે લાખ પાંચ, ત્રીજેરીમાં સાર;
પ્રજા સર્વ ખુશીમાં, રહે છે અપાર.

સૈન્યાધિપતિ— રાગ ઉપરનો.

ખુદાવિંદ મહારાજ, કેશરીસિંહ ભૂપ;
નેકી રાજ શિરોમણી, રાજ્ય તેજ અનુપ.
તેગ, તંબર, બરછી, બાલાં દુરસ્ત છે સાર;
મદા, ફરશી, આસુદ, છે અતિ વિશાળ.

એક એકથી અધિક, શુરવીર લશ્કર માંય;
 જંગ મચાવી જીત મેળવે, લડવા જાય ત્યાંય.
 દેશને વિદેશ માંય, કીર્તિ જંગમમે;
 આપ સાથે લડતાં જીતી, દુશ્મન ન શકે.
 એક, એક, માથે પ્રાંત, સૈન્યમાં અપાર;
 આપ પ્રતાપે શીરછત્ર, મધુપુરી ભુપાળ.

વારાંગના—

ત્રોટકછંદ.

મધુપુરી મહિપત રાજ્ય રામા, મધવાસમ વૈભવ સુર્ય પ્રભા;
 ભટ્ટ માંગધ ભાટકો ઠાઠ જહાં, સરદાર સુખન દીવાન તહાં.
 મહિપલ કૃપાલ દયાલ ખમા, મુજ તાજમ તાજમ રાજ ખમા;
 સુરચંદ જ્યાં લગી જ્યોમ રહો, સુખ સંપત્તિ રાજ અધિક લહો.
 સમશેર અહર પ્રવિન અતિ, ગુણસાગર નાગર ભુમિ પતિ;
 મુજરો મહારાજ ધિરાજ સુની, દીલ આશ પીઆશ ખુઝાય ગુની;
 ભેરવી ગજલ.

(ખુશી હું મેંતો મરનેકુ) એ રાગ.

શું બેઠા રાજ સિંહાસને, વસ્તી દુખી અપાર.	ટેક.
વસ્તી દુખી અપાર, રાજ વસ્તી દુખી અપાર.	શું
સૈન્ય રાજ આવી ચડ્યું, પુરની મોઝાર.	શું
પૈસા ટકા હુંડી લીધા, હુંડી ચોહેર બજાર.	શું
દુશ્મન દુઃખ આપે અમને, રક્ષા કરો ભુપાળ.	શું

પ્રવેશ ૨ જો.

લીલાવંતી— રાગ હંદ્રસલા.

સુણુ દાશી પ્યારી હળુ, નાવ્યા પ્રાણનાથ;

ઘટ માઈ ઘાટ ઘડે, મળવા રવામિસાથ;

રણુસીંગા વાજત્રો, ક્યાં અરે વાગે;

રખે દાશી પ્રાણનાથ, નાવ્યા તે કાજે,

(એટલામાં કેશરીસિંહ પ્રવેશ કરે છે.)

રાગ સોરઠી ગઝલ.

દુષ્ટ તણું દળ આવી ચડયું, ઘેયો તે કિલ્લો ખારણે.

ઘેયો તે કિલ્લો ખારણે, આવ્યો છે લડવા કારણે.

માટે પ્યારી રળ દીઓ, ધારી ક્ષત્રી ધર્મ સહી,

દુશ્મનને માર્યો પછી, અન્ન, પાણી ગ્રહ અહીં.

બનઝારા.

કેશરી સિંહ—શત્રુ નાશ કરું સંગ્રામે,

લીલાવંતી—નહીં જવા દઉં યુદ્ધ કામે.

કેશરીસિંહ—સર્વ સૈન્ય થયું તૈયાર, મુને લેશ ન લગાડો વાર;

રાણી રળ દીઓ શુભ કામે, શત્રુ નાશ કરું સંગ્રામે.

લીલાવંતી—મુજ અરજ ધ્યાનમાં ધરશો, નહીં નાથ તમે એ કરશો;

જેથી જીંદગી જોખમ પામે, નહીં જવા દઉં યુદ્ધ કામે.

કેશરીસિંહ—કાળ અપાટો સૈને માથે, યુદ્ધ મચાવી જશ કાલ હાથે;

રણે મરે તે મોક્ષજ પામે, શત્રુનાશ કરું સંગ્રામે.

લીલાવંતી—મુજ જમણું ફરકે છે અંગ, તમે જીતવા માલ્યા જંગ;

તમ વિયોગે સુખ સૌ વામે, નહીં જવા દર્શિ યુદ્ધ કામે.
 કેશરીસિંહ—હાય સિંહ તણો મૃત એક, અને જલુક હોય અનેક;
 છેડી સિંહને ફતેહ ન પામે, શત્રુ નાશ કરું સંભામે.

પ્રવેશ ૩ જો.

રાગ ઇંદ્રજી.

(ધરીને હામ કરવા કામ.)

કેશરીસિંહ—ક્ષત્રીઓ શુરા તમામ યુદ્ધ કરવાને બીડો હામ.

લડો લડાઇ આરે હામ, રાખો રણે ક્ષત્રીનું નામ.

લડાઈ કરો થઈ હુંશિઆર, લઈ શમશેર થાઓ તૈયાર,

ખડુક ગોળી રાખી હાર, મારો ખડગ શત્રુને માર.

સૈન્યાપતિ—કેશરીસિંહ સરદાર, સર્વ સૈન્ય છે તૈયાર;

કરો હુકમ આપ જે વાર, દુશ્મનનો કરીએ સંહાર.

સિપાઇ—હમહે કાલીખાં સિપાઇ, યુદ્ધ કરેંગે મીલકે બાઈ,

શત્રુકે મારંગે લાંચ, લે લેંગે ઉરકી મનાઇ.

કેશરીસિંહ—ખરા ખરા ખરા શુરવીર, ક્ષત્રી લડવૈયા વીર,

હાય જલદી લઈ બાણ તીર, દુશ્મના ઉડાવો શીર.

(લડાઇ કરતાં કેશરીસિંહનું મર્ણુ થાય છે ને દુષ્ટસેન લી-
 લાવતી પાસે જઈને.

પ્રવેશ ૪ થુ.

લાવણી.

(કુદરત કરનાર ખલકના સ્વામી.)

હે: પ્રાણપ્રીયા તું સુણ, કહું જે તુજને;
 દેખી દીલ ચડ્યો આનંદ, અતિશે મુજને.
 બહેતાળ સરીખું મુખ, જોઈને પ્યારી;
 લાગી લખી તુજ દીલપર, પ્રિયા મારી.
 કરી જંગ મામલો, જીત પામ્યો આવરી,
 કીધું કબજે આપુર, કેશરી મારી.

લીલાવંતી—

લલિત.

અરર વિભુ જગતના પતિ, રાખી લાજને આપો સુમતિ;
 દીલ ઉદાશ તો મારું થયું, દુઃખને મોકલી સુખરે ગયું.
 પ્રીય પતિ અરે રણમાં રહ્યા, દુષ્ટ સેનને નાવીરે દયા;
 સ્વામિ વિયોગણી શત્રુએ કરી, મુજપતિ તણા પ્રાણને હરી.
 પતિ વિયોગ તે કેમરે જશે, અરર માહરી શી ગતિ થશે;
 કરી કૃપા પ્રભુ કષ્ટ કાપસો, સતિ થવા મુને મતિ આપશે.

લીલાવંતી—રાગ (સંઘર દુઃખશું દાખવું)

દયા સિધુ દીન નાથરે, આ શોરે ગજગ;
 ઓચિંતો કાપ શો થયો, જોતાં યાજીરે અજગ. દયા૦
 અરેરે કેર કાળો થયો, ખની વિપરીત વાત;
 વારે ચડો મારી વિઠ્ઠલા, નહીંતો થશે ધાત. દયા૦
 માત પિતાને પરહરી, આવી પતિ સંગ;
 હાય અચાનક કાપ શો, મુજ આશરે ભંગ. દયા૦

પ્રાણ રક્ષક રહે રહ્યા, આવી ફસાણી અહીં;
 સુખમાં દુઃખ અધિક પડ્યું, જવા ઉપાય નહીં, દયા૦
 પાપ પેહેલા જન્મમાં કર્યા હશે અપાર;
 તે ભોગવવાં આ વખત, દુઃખનો નહીં પાર. દયા૦
 મુજ શિયળાવન પાળવા, દયા લાવી લગાર;
 સંકટથી સહાયતા કરે; નહીંતો મરીશ આચાર. દયા૦
 ધીક ધીક છે આ તનને, બળી ખાખ ન થાય;
 જેથી દુઃખ વેદ્યું પડે, મારગ દીઓ પૃથ્વીમાય. દયા૦

રાગ (મંદવાયુ ઠંડમાં.)

નકટ તું નહીં વહે, મદ અંધમાં વચન;
 કદીએ એવું સાંભળી, સતીનો એ પ્રસન. નકટ૦
 ત્રાસ નથી તુજને, ઇશ્વરનો લગાર;
 દુષ્ટ બોલ સાંભળી, અંગે જળે અંગાર. નકટ૦
 બ્રહ્મ થયું દુષ્ટ આજ, તાહરે રે મન;
 જે જનેતા લાવીને, થયોછે પ્રસન. નકટ૦
 કુર કર્મ કરવાને, થયોછે તૈયાર;
 અચિત માન્ય ખુટ્યો આજ, તાહરે રે કાળ. નકટ૦
 કેશરીસિંહ ભુપપતિ, ખીજા બાધ બાપ;
 અરે તું નીચ નહીં વહે, પ્રગટ્યુંછે તુજ પાપ. નકટ૦

અરશીયો.

હાય હાયરે મધુપુરીનો મોહ ગયો;
 મધુપુરીનો મોહ ગયો, રાય કેશરીસિંહ રહે રહ્યોરે. હાય૦
 દુષ્ટ દુષ્ટ સેને વાળ્યો દાટ, રાય સિંધાઆ સ્વર્ગની વાટ;

સર્વે રૈયતને કરી ઉચ્ચારે, હાય હાયરે૦
 રાજમેહેલ તે સુનો થયો, શોકાતુર સર્વે ગજહયો;
 આ શો જીવન ન જાય સહારે. હાય હાયરે૦
 સર્વે રૈયત શોકમાં રહે, વિલાપ કરેને ધરણીએ ઢળે;
 ક્યાં દેશરીસિંહ જીવ મળેરે. હાય હાયરે૦

પ્રવેશ પ મો.

(દયાળુ દેવ કૃપાળુ તું) એ હામ.

(ડસકાં ભરતી ગાયછે.)

જગ કર્તા કૃપાળુ ઈશ,	જને જેને જને જગનાય.
વંદુ તુજને, નામી શીશ	જને જેને જને જગનાય.
અતિ દુઃખ શું, આપ્યું આવાર,	જને જેને જને જગનાય.
એવાં પાપ મેં શું કર્યા અપાર.	જને જેને જને જગનાય.
મુજ શિયળવૃત કરવા ભંગ,	જને જેને જને જગનાય.
દુષ્ટ મેને કીધો અતિ જંગ.	જને જેને જને જગનાય.
મુજ પતિવૃતે પ્રભુ તુજ હાય;	જને જેને જને જગનાય.
રક્ષા કરનાર તું જગનાય.	જને જેને જને જગનાય.
મુજ અબળા તણો શો ઉપાય;	જને જેને જને જગનાય.
વિદ્ધ વિદારી, કરી અતે સહાય.	જને જેને જને જગનાય.
જાગું હું ઈષ્ટ થઈને સતી,	જને જેને જને જગનાય.
ભવોભવ આપો શુદ્ધ મતિ.	જને જેને જને જગનાય.
ભવોભવ મેંભુ લેજો સાર,	જને જેને જને જગનાય.

કેશરીસિંહને લીલાવંતી નાર. જળે જે જે જળે જગરાય.
 એવું માગું હું તારી પાસ; જળે જે જે જળે જગરાય.
 સદા રાખી શરણે, પુરો મન આશ. જળે જે જે જળે જગરાય.
 જળે જેને જળે જેને; જળે જે જે જળે જગરાય.
 (અમીમાં પ્રવેશ કરેછે તે પંચભુતો પોતપોતાનો આસ લેછે.)

રાગ કટ્યાણ.

સ્વદેશી બધુઓ, પધારીઆ તમો;
 ઘણી ખુશીથી આજ, હર્ષ પીમીઆ અમો. ટેક.
 આ વિશ્વમાં જન્મ ધરી, થઇ સતી અનેક;
 દુષ્ટના હાથથી દુઃખ ભોગવ્યાં, રાખી ધર્મ ટેક. સ્વદેશી૦
 દુઃખ સહ્યાં શિયળવૃત માટે, ખોઈ પોતાનો જન;
 ચરિત્ર આજે રંગભુમિપર, કરી બતાવ્યું તમામ. સ્વદેશી૦
 કષ્ટમાં કેવી ફસાણી દુષ્ટસેનને હાથ;
 અંતરજનમીએ ઉગારી, જોડી સતી સંધાય. સ્વદેશી૦
 કામાંધ અંધ દુષ્ટસેન, દયા નહીં લગાર;
 પાછળથી પસ્તાણો ધણો, છેવટ થયો સંહાર. સ્વદેશી૦
 વિનંતિ કરે નારણુજી, તે ચિત્તમાં ધરો;
 ભૂલ ચુક માટે, માફ મુજને કરો. સ્વદેશી૦

અગાઉથી ગ્રાહક થઈ આશ્રય આપનાર ગ્રહસ્થોનાં મુખારક નામ.

અડવાણ.

- ૨ રા.રા. શેવકરામ નાનાભાઈ સ્કુ.
- ૧ રા.રા. વિઠ્ઠલજી પુરુષોત્તમ મેતાજી
- ૧ રા. નારણસંગ બળદેવસંગ પો.
- ૧ રા. મીઠા સરીફ વિલેજ પોટમેન.

રાણાકંડોરણા.

- ૧૦ રા. શામળજી ગોકળદાસ શાહ.
- સ. ગુ. નિ. ના મહેતાજી.
- ૨૫ રા. આણંજી વિ. રવજી પે. આ
- ૧ રા.રા. પટેલ રવજી હંસરાજ.
- ૧ રા.રા. રામજી આણંદજી.
- ૧ રા.રા. જુહા માધવજી.
- ૧ જોશી. હરજીવન જોઠાભાઈ.
- ૧ રા. મંગળજી કલ્યાણજી શાહ.
- ૧ દરજી દામા વિ દેવા.
- ૧ ઠા. મોનજી વિ. મોરારજી.
- ૧ શા. હીરાચંદ લખમીચંદ.
- ૧ ઠા. કુરજી રાધવજી.
- ૧ રા.રા. વસનજી નયુમાઈ શાહ.
- ૧ પટેલ વેળાણંદ માડણુ.
- ૧ ઠા. નવલદાસ મોરારજી.
- ૧ જોશી જગજીવન દયારામ.
- ૧ શેઠ ભાણુજી ભાંધા.
- ૧ સોની સુંદરજી હદા.
- ૧ રા. શેઠ કાળીદાસ વિ. સ્વામજી.

- ૧ ઠા. દુલ્લભજી વિ. માધવજી.
- ૧ રા. સોની સંગજી સવજી.
- ૧ ધોખી કચરા કાના.

ખાગેશરી.

- ૧ રા. રા. જીવણરામ ત્રીભાવન
- આચાર્ય.
- ૧ શેઠ બનદવજી વિ. મુળજી.
- ૧ નાગર નરભેરામ વિશ્વનાથ.
- ૧ રા. નાગર હરીજીજી લાલજી.

ચિતલ.

- ૧ રા. મકનજી આણંદજી દવે
- ૧ શેઠ માધવજી ડાહ્યા
- ૧ વોરા હાકીમ મામદખાં
- ૧ પારેખ વીઠલજી વીરજી.
- ૧ પારેખ જીવરાજ ભગા.
- ૧ શેઠ જીવરાજ ગગા

છત્રાસા.

- ૧ રા.રા. પોપટ વેત્તજી ભદ્ર સ.
- ગુ. નિ. ના મહેતાજી.
- ૩ વોરા હરજીવન વિ. ગાંગજી
- આશીસ્ટંટ.
- ૧ રા. વોરા ગોવિંદજી દેવજી.
- ૧ રા. હરખચંદ દેવજી દોશી.
- ૧ રા. કાનજી વિ. રતનજી

૧ રા. ત્રીભોવન વિ. કાળા વોરા.

૧ રા. રા. અમરસિંહ પેથાભાઇ
ભાગદાર.

૧ રા. મનજી કપુરચંદ વોરા.

૧ રા. ગાંગજી જેતસિંહ વોરા.
જેતપુર.

૨૫ રા. રા. કલ્યાણજી બેહેચર મેધા-
ણી રપે આ.

૧ રા. નર્મરામ દેવજી.

૧ રા. અલી ઉમર.

ધારજી.

૫ રા. જોશી રણછોડ વિ. કાળીદાસ

૫ રા. ૫ જા કાનજી માધવજી.

૧ રા. સુકલ રંગનાથ ઝીણા.

૧ રા. સિપાઇ જમાલ શેખુ

૧ રા. સિપાઇ રહીમ જમાલ.

૧ રા. સિંધી આમદ ઉમર.

પોરખંદર.

૨ રા. રા. રૂઢનાથ વિ. આત્મારામ

૧ રા. જયશંકર વિ. આત્મારામ.

આંડીખાર.

૧ રા. રા. નુર હુસેન ફોગુ જમીન
દરે આ.

૧ રા. રા. જલદવજી પુંજ વરીઆ
મહેતાજી.

ભરૂચ.

૧ રા. રા. જનશીર હુસેન રેમતલા

મોખનપરા.

૧ રા. રાધવજી નરસી તલ ટી.

મોકળ.

૧ રા. રા. રણછોડદાસ વિ. લાલજી
ટપાદાર.

મુળી.

૩૦ રા. રા. કુમાર શ્રી અભયસિંહજી
માનસંગજી

૫ પરમાર રામાભાઇ સવાભાઇ

૨૦ રા. રા. કુમાર શ્રી અખેરાજી
માનસંગજી.

૩ રા. શાહ કાનજી પોપટ

૨ રા. દયાલ નાન ગલાળ

રાજકોટ.

૧ રા. સુનીલાલ વિ વલ્લભદાસ વોરા

૧ રા. મથુરાદાસ વિ. ગાંગજી વોરા

વરવાળા.

૧ રા. રા. કુંવરજી ગગજી ભટ્ટ મે.

૧ શેઠ કાળીદાસ વિ. ઓધવજી.

૧ શેઠ કાળીદાસ વિ. હરજી.

૧ મંગ. વલ્લભજી રાધવજી.

શેહેરા.

૧ રા. રા. ગુલામ હુસેન મીર ખલ્લુ
ઉર્દુ રૂઢ મુનસી.

ધાંગધરા.

૧ રા. રા. જીવરાજ વિ. ગણેશ વા

રા ઇંગ્લિશ રકૂત્ર માસ્તર
૧ શાહ મગનલાલ વિ. કચરા
૧ રા. રૈવાશંકર વિ. પ્રભાશંકર
ઓઝા.

ખાવડીઆરી બંદર.

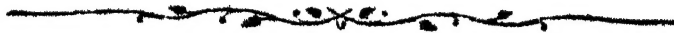
૧ રા. કૃપાશંકર જોઠારામ. આચાર્ય

મેહુતાળ.

૧ શેઠ હિમતચંદ વિ. ખુસાલ

કારવાડ (શિતળાનું.)

૧ જોશી. કરસનજી વિ. દુલ્લભજી
સ્પે. આ.

જાહેર ખબર.

ચેલેરખાન સાહેબ શ્રી ૬૮ વખતમાં અમારા તરફથી જોધ-
પુરના મહારાજ અણતસિહજીના પુત્રો સમસેર બહાદુર મા-
નસિંહજી અમયસિંહજી નાટક ત્રીજી કી છપાઈને બહાર પડશે.
તથા તેની સાથે મયુરવજ્ર નાટક પણ બહાર પડશે.

અગાઉથી ગ્રાહક ધનાર પાસેથી ફક્ત છ આના, પાછળથી
આઠ આના પડશે. અગાઉથી નામ બરી મોહલનાર સાહેબોના
મુબારક નામ પુસ્તકના છેવટ ભાગે છપાશે. ગ્રાહકોએ નીચે
શહી કરનારને લખી નામ નોંધાવવા.

રૂઝનાથજી વિ. આત્મારામ વોરા

પૌરબંદર ઠે. સારસ્વતની વંડી પાસે.

જાહેર ખબર.

 વાંચો વાંચો વાંચો!!!

સુધ્ધ મહત્ત્વેને વિશ્વસિ કરવામાં આવે છે તે અમારી પાસેથી નીચે સખેલા પુસ્તકો વેચવાના છે. જોઈએ તેમણે રોકડી કીમતથી મંગાવો લેવા. જથાબંધ ખરીદ કરનારને કમીશન મળશે.

મહારાજ કેશરીસિંહને રાણી લીલાવંતી આચનરૂપી.

નાટક.

કી. ૦-૨-૦ પોલેન ૦-૦-૬

માધવાનજ આપાંતર.

કી. ૦-૧૩-૦ પોલેન ૦-૧-૦

ઉપરના પુસ્તકો નીચે સખેલા ડેકાણેથી રોકડી કીમતે મળશે. રાણા—કંડોરણા—નારણજી વિ. જાદવજી જોશી પાસેથી મળશે.

ખાટવા (સૌરાષ્ટ્ર)—મહંમદ આલમરામ પ્રેમજી મહેતા પાસેથી મળશે.

કેશરીસિંહ મોટું નાટક પુસ્તકો માહક થયે જહાર પડશે. માહક થનારે નીચે સહી કરનારને સખજું કીમત ૦-૧-૦ પોલેન જુદું અગાઉથી માહક થનાર સાહેબોના નામ છેવટ ભાગે જમાશે. હાથ એક કાઉંથી ખજર આપવા પાકળથી ૦-૮-૦ પડશે એજ તા. ૫ મારચ સને ૧૮૯૧

મગટકર્તા

નારણજી વિ. જાદવજી જોશી.

રાણા—કંડોરણા. (મીઠીઆવાડ)

